

55. Meddelelse fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Ved Statens Planteavlsudvalg.

Udsendt den 8. April 1914.

Forsøg med Kartoffelsorter 1904—1911.

I. 5 Aars Forsøg 1904—08.

Denne Forsøgsrække har været udført paa god lermuldet Jord ved Tystofte, paa lettere lermuldet Jord ved Lyngby og Askov og paa let, tør Sandjord ved Askov og Tylstrup (1904 og 1905 ved Vester Hassing i Stedet for Tylstrup).

Afstanden har alle Steder været 1 Alen mellem Rækkerne og 12 Tommer mellem Planterne i Rækken, saa der paa 1 Td. Ld. altid er lagt 28000 Knolde af hver Sorts Middelstørrelse.

Forsøgene har omfattet følgende 18 Sorter: Abundance, Agnelli, Athene, Blaa Kæmpe, Boncza, Gloria, Juli, Kejserkrone, Magnum bonum, Main crop, Marius, Erfurter Perle, Piast, Richters Imperator, Rigskansler, Szaraczek, Topas og Up to date.

For de bedste Sorter inden for de forskellige Grupper kan anføres følgende gennemsnitlige Udbytte i Ctn. pr. Td. Ld. og Knoldstørrelse i Kvint. I det anførte Udbytte er Læggekartoflerne fradragne.

Tidlige Sorter:	Lermuldet Jord.			Sandjord.		
	Knolde	Tørstof	Knoldstørrelse	Knolde	Tørstof	Knoldstørrelse
Juli.....	210	45	8	153	32	5
Erfurter Perle.....	196	43	8	131	27	5
Kejserkrone.....	190	42	10	157	33	7
Middeltidlige Sorter:						
Main crop.....	313	71	11	221	52	8
Richters Imperator.....	289	70	15	221	54	12
Topas.....	251	64	7	179	45	6
Magnum bonum.....	243	58	10	209	50	7
Sildige Sorter:						
Agnelli.....	301	74	17	228	55	12
Szaraczek.....	285	70	8	224	55	6

II. 3 Aars Forsøg 1909—11.

Denne Forsøgsrække har kun været udført paa de jydsk Stationer. Formaålet med den var navnlig en yderligere Sammenligning mellem Richters Imperator og Up to date, hvilken sidste gennem ny Import ved Konsul J. Lauritzen, Esbjerg, i Aarene 1907—08 havde vunden ret stærk Udbredelse og i Modsætning til den i foregaaende Forsøgsrække indgaaede Prøve fra Det jydsk Haveselskab, Aarhus, syntes at give stort Udbytte. Tillige var der medtaget som Prøver af Spisekartofler, særlig til Sammenligning med Magnum bonum: Topas og en Stamme af Richters Snerose, indsendt af Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, og til Sammenligning med den i de tidligere Forsøg inddragne oprindelige Prøve af Juli en Stamme heraf, ligeledes leveret fra Fællesforeningen, i alt 7 Prøver, og desuden paa Askov Markerne en Stamme af Up to date fra Fællesforeningen.

Udbyttet (med Fradrag af Læggekartofler) og Knoldstørrelsen har som Gennemsnit for de 3 Aar været:

Tidlige Sorter:	Lermuldet Jord.			Sandjord.		
	Knolde	Tørstof	Knoldstørrelse	Knolde	Tørstof	Knoldstørrelse
Juli, F. D. B. Fam. 36....	246	50	8	141	32	7
Juli, gl. Avl.....	213	41	8	129	28	7
Middeltidlige Sorter:						
Up to date, Esbjerg.....	315	72	12	175	44	8
Richters Imperator.....	291	68	14	167	44	11
Topas.....	264	66	8	151	40	5
Magnum bonum.....	252	57	10	149	38	7
Richters Snerose F. D. B. .	213	48	10	135	34	6

Af de foranstaaende Oversigter fremgaar det, at Juli er den mest ydende af de prøvede tidlige Sorter, og Familie 36 fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger staar atter væsentligt over Forsøgsstationernes gamle Stamme i Udbytte. Kejserkrone har de to Fortrin, at den giver noget større Knolde end Juli og er ca. 10 Dage tidligere.

Af de middeltidlige Sorter gav Main crop paa lermuldet Jord noget større og paa Sandjord lige saa stort Udbytte som Richters Imperator. Up to date fra Esbjerg har ligeledes givet noget større Udbytte end Richters Imperator, medens den i første Forsøgsrække medtagne Prøve af Up to date gav det ringeste Udbytte af alle de prøvede Sorter. Som Foderkartoffel har Richters Imperator et Fortrin i sine større, ved Toppen tæt siddende Knolde, hvorved den er lettere at tage op, men som Spise- og Eksportkartofler har de to andre Sorter i Almindelighed Fortrinet, og navnlig foretrækkes de paa det engelske Marked. Topas gav særlig paa de lermuldede Jorder større Udbytte end Magnum bonum, er ligesom denne en god Spisekartoffel, men har betydelig mindre Knolde, hvad der er en Ulempe baade ved Brugen og Dyrkningen. Snerose ligner Magnum bonum baade i Form og Størrelse og foretrækkes enkelte Steder for denne som Spisekartoffel men giver noget mindre Udbytte.

Af de sildige Sorter fortjener Agnelli Opmærksomhed som Foderkartoffel. Den har givet lidt større Udbytte end Richters Imperator, som den i alt væsentlig ligner. Dog er den lidt sildigere moden, hvilket er en Mangel, hvor Kartoflerne vanskelig modnes til normal Optagningstid. Szaraczek, som ogsaa har givet stort Udbytte, har smaa Knolde, saa den er besværligere at tage op.

De øvrige, ikke nærmere omtalte Sorter, staar tilbage for de her omtalte i Udbytte eller Kvalitet.

Udførlig Beretning vil snarest fremkomme i Tidsskrift for Planteavl, der kan bestilles i enhver Boghandel for 6 Kr. pr. Bind (800 Sider).

Bilag findes paa Bagsiden.

Bilag til 55. Meddelelse.

Resultater af Dyrkningsforsøg med Kartoffelsorter. (Udbyttetallene angiver de høstede, friske Knolde med Fradrag af Læggekartofler).

Tabel I a. Forsøg 1904—08.

Tystofte (÷ 1906)					Lyngby (÷ 1907)					Tylstrup							
Rækkefølge efter Udbytte	Navn	Centner pr. Td. Ld.		Forholdstal for Tørstof-udbytte	Tidlighed 1—10	Rækkefølge efter Udbytte	Navn	Centner pr. Td. Ld.		Forholdstal for Tørstof-udbytte	Tidlighed 1—10	Rækkefølge efter Udbytte	Navn	Centner pr. Td. Ld.		Forholdstal for Tørstof-udbytte	Tidlighed 1—10
		Knolde	Tørstof					Knolde	Tørstof					Knolde	Tørstof		
1	Agnelli	299	78,6	127	9	1	Szaraczek	292	74,0	127	9	1	Agnelli	249	55,8	117	6
2	Richters Imperator	291	75,7	122	8	2	Rigskansler	251	73,2	126	9	2	Richters Imperator	242	54,3	114	6
3	Szaraczek	290	74,8	121	10	3	Agnelli	282	72,6	125	7	3	Szaraczek	228	53,6	112	8
4	Main crop	301	73,9	119	7	4	Richters Imperator	283	70,8	122	7	4	Blaa Kæmpe	253	52,7	110	10
5	Gloria	259	72,8	117	10	5	Marius	252	67,5	116	3	5	Gloria	220	51,0	107	10
6	Piast	230	70,7	114	9	6	Gloria	250	66,8	114	9	6	Piast	195	51,0	107	9
7	Rigskansler	230	69,8	113	8	7	Topas	251	66,3	114	4	7	Rigskansler	188	48,8	102	8
8	Topas	251	66,9	108	5	8	Piast	226	64,2	110	8	8	Athene	216	48,1	101	10
9	Abundance	243	63,9	103	5	9	Blaa Kæmpe	267	63,7	109	9	9	Boncza	184	48,2	101	7
10	Boncza	212	63,2	102	7	10	Boncza	224	62,5	107	7	10	Magnum bonum	216	47,7	100	5
11	Athene	232	62,2	100	10	11	Athene	239	59,7	103	10	11	Topas	201	46,0	96	3
12	Magnum bonum	241	62,0	100	6	12	Magnum bonum	239	58,3	100	5	12	Abundance	193	43,7	92	5
13	Blaa Kæmpe	255	59,7	96	8	13	Abundance	197	49,7	85	5	13	Main crop	193	42,9	90	5
14	Marius	220	59,1	95	4	14	Juli	208	45,5	78	1	14	Marius	188	41,0	86	3
15	Juli	219	49,6	80	1	15	Erfurter Perle	193	44,4	76	2	15	Kejserkrone	157	31,2	65	1
16	Up to date, Aarhus	204	49,3	80	6	16	Kejserkrone	188	43,7	75	1	16	Juli	151	28,4	60	2
17	Kejserkrone	215	49,0	79	3	17	Up to date, Aarhus	154	36,2	62	6	17	Erfurter Perle	129	24,1	51	2
18	Erfurter Perle	203	45,3	73	1												

Tabel I b. Forsøg 1904—08.

Askov Lermark					Askov Sandmark						
Rækkefølge efter Udbytte	Navn	Centner pr. Td. Ld.		Forholdstal for Tørstof-udbytte	Tidlighed 1—10	Rækkefølge efter Udbytte	Navn	Centner pr. Td. Ld.		Forholdstal for Tørstof-udbytte	Tidlighed 1—10
		Knolde	Tørstof					Knolde	Tørstof		
1	Agnelli	323	71,8	136	6	1	Main crop	249	60,5	118	5
2	Main crop	325	68,0	129	4	2	Szaraczek	218	55,5	108	9
3	Abundance	290	64,8	123	6	3	Abundance	210	54,9	107	4
4	Richters Imperator	292	64,2	122	5	4	Agnelli	207	53,6	105	6
5	Rigskansler	248	60,8	115	10	5	Athene	213	52,9	103	10
6	Szaraczek	274	60,3	114	10	6	Richters Imperator	199	52,8	103	5
7	Topas	251	59,7	113	4	7	Rigskansler	177	52,1	101	9
8	Boncza	239	59,1	112	5	8	Magnum bonum	202	51,4	100	3
9	Gloria	248	58,7	111	7	9	Piast	173	48,2	94	9
10	Piast	228	58,0	110	9	10	Gloria	177	46,7	91	9
11	Marius	240	57,4	109	4	11	Blaa Kæmpe	199	46,5	90	8
12	Blaa Kæmpe	275	56,4	107	9	12	Boncza	156	43,1	84	7
13	Magnum bonum	248	52,7	100	6	13	Topas	157	43,0	84	2
14	Athene	231	51,9	98	9	14	Marius	143	38,5	75	2
15	Juli	202	40,1	76	1	15	Juli	154	36,2	70	1
16	Erfurter Perle	192	38,6	73	1	16	Kejserkrone	157	35,7	69	1
17	Up to date, Aarhus	182	37,0	70	5	17	Erfurter Perle	132	30,4	59	1
18	Kejserkrone	167	33,9	64	1	18	Up to date, Aarhus	123	28,4	55	4

Tabel II. Forsøg 1909—11.

Askov Lermark					Askov Sandmark					Studsgaard							
Rækkefølge efter Udbytte	Navn	Centner pr. Td. Ld.		Forholdstal for Tørstof-udbytte	Tidlighed 1—10	Rækkefølge efter Udbytte	Navn	Centner pr. Td. Ld.		Forholdstal for Tørstof-udbytte	Tidlighed 1—10	Rækkefølge efter Udbytte	Navn	Centner pr. Td. Ld.		Forholdstal for Tørstof-udbytte	Tidlighed 1—10
		Knolde	Tørstof					Knolde	Tørstof					Knolde	Tørstof		
1	Up to date, Esbjerg	315	71,5	126	6	1	Richters Imperator	160	44,3	118	6	1	Up to date, Esbjerg	184	45,9	120	7
2	Richters Imperator	291	68,2	120	6	2	Up to date, Esbjerg	166	42,1	112	7	2	Richters Imperator	174	43,6	114	7
3	Topas	264	65,7	115	3	3	Topas	136	38,0	101	4	3	Topas	165	42,0	109	3
4	Magnum bonum	252	56,9	100	6	4	Magnum bonum	142	37,5	100	4	4	Magnum bonum	156	38,4	100	5
5	Up to date, F. D. B.	250	56,4	99	6	5	Richt. Snerose, F.D.B.	124	32,2	86	4	5	Richt. Snerose, F.D.B.	145	35,2	92	4
6	Juli, F. D. B. Fam. 36	246	49,5	87	1	6	Up to date, F. D. B.	126	31,8	85	8	6	Juli, F. D. B. Fam. 36	156	33,0	86	1
7	Richt. Snerose, F.D.B.	213	47,7	84	5	7	Juli, F. D. B. Fam. 36	125	31,0	83	2	7	Juli, gl. Avl	140	28,9	75	1
8	Juli, gl. Avl	213	40,8	72	1	8	Juli, gl. Avl	118	28,0	75	2						